Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2022-02-14
Diarienummer 0594/21

Handläggare
Anna Säveskog och Lena Risfelt
Telefon: 031-368 03 90, 031-368 03 61
E-post: anna.saveskog@stadshuset.goteborg.se, lena.risfelt@stadshuset.goteborg.se

Redovisning av uppdrag om att stödja idéburna verksamheter inom delningsekonomin att kunna söka bidrag

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Redovisning av kommunstyrelsens uppdrag 2021-04-21 § 319 till stadsledningskontoret om att undersöka vilka hinder som finns för idéburna aktörer inom delningsekonomi att vara verksamma och att kunna söka kommunala bidrag, EU-bidrag eller andra relevanta bidrag samt återkomma med förslag på åtgärder, i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antecknas och förklaras fullgjort.

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Socialnämnderna, kulturnämnden samt idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att senast under 2022 revidera sina anvisningar för föreningsbidrag för att möjliggöra för den ekologiska dimensionen för idéburna verksamheter inom delningsekonomin att beviljas bidrag.
2. Idrotts- och föreningsnämndens befintliga samordningsuppdrag enligt kommunfullmäktiges beslut 2019-09-12 § 33 kompletteras med uppdraget att i samordningen även inkludera andra aktörers, främst Göteborgs Stads Leasing AB, nämnden för demokrati och medborgarservice och de bidragsgivande socialnämnderna, uppdrag inom cirkularitet och delningsekonomi samt att inkludera den ekologiska dimensionen.
3. Nämnden för demokrati och medborgarservice får i uppdrag att senast under 2022 förtydliga stadens webbplats/ingång till staden avseende ansökan om e-tjänsten Bidrag & Bokningar samt orienterbarheten mellan de olika webbsidorna som staden har publikt. I uppdraget ska nämnden förhålla sig till den pågående revideringen av e-tjänsten Bokning & Bidrag.
4. Miljö- och klimatnämnden får i uppdrag att vara rådgivande till de bidragsgivande nämnderna avseende bidragsansökningar som inkluderar den ekologiska dimensionen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsens uppdrag 2021-04-21 § 319, i enlighet med yrkande från MP, V, och S till stadsledningskontoret om att återkomma med en redovisning om vilka hinder som finns för idéburna aktörer inom delningsekonomi att vara verksamma och att kunna söka

kommunala bidrag, EU-bidrag eller andra relevanta bidrag samt återkomma med förslag på åtgärder som redovisas i detta tjänsteutlåtande.

Utifrån detta uppdrag har stadsledningskontoret genomfört en utredning med en generell genomlysning av delningsekonomi på olika nivåer samt identifierar hinder och föreslår lösningar. Hinder är identifierade avseende samordning av bidragsgivande nämndernas anvisningar, utformning på stadens web och bidragsystem samt kompetens inom den ekologiska dimensionen. Stadsledningskontoret föreslår utifrån dessa hinder lösningar i form av olika kompletterande uppdrag till stadens nämnder. Stadsledningskontorets förslag innebär att möjligheten att beviljas bidrag inom den ekologiska dimensionen kan leda till att konkurrensen mellan ansökningar kommer att öka i förhållande till dagens medel för föreningsbidrag i stadens nämnder.

Bedömning ur ekonomisk dimension

I flera av de undersökningar som gjorts kring delningsekonomi både nationellt och internationellt framstår att ett av de främsta motiven för att delta och använda denna typ av tjänster är att spara pengar. Det framgår även i demokrati och medborgarförvaltningens marknadsundersökning, göteborgarna och delningsekonomi 2021. Över 900 göteborgare svarade på frågor gällande hållbar konsumtion och delningsekonomi. På frågan om vilka är de tre vanligaste skälen till att du vill använda delningstjänster svarade respondenterna följande: att det är bra för miljön (63 procent), att spara pengar (51 procent) och det är praktiskt (36 procent). Det finns en ekonomisk drivkraft och en privatekonomisk potential.

Stadsledningskontorets förslag som innebär att möjligheten att beviljas bidrag inom den ekologiska dimensionen kan leda till att konkurrensen mellan ansökningar kommer att öka, då det kan förväntas att fler kommer att ansöka om bidrag. Berörda förvaltningar uttrycker oro för att utöka antalet föreningar som kan ansöka utan att samtidigt utöka befintliga medel.

Bedömning ur ekologisk dimension

Delningsekonomi kan innebära möjlighet att göra hållbara konsumtionsval vilket kopplar till miljömålet ”Klimatet – Göteborgs klimatavtryck är nära noll” inom Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030. I programmet är målvärdet (år 2030) för indikatorn *Konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser per invånare i Sverige* 3,3 ton koldioxidekvivalenter per invånare och år (2017: 8,9 ton). Målvärdet (år 2030) för indikatorn *Utsläpp* av växthusgaser per invånare och år inom Göteborgs geografiska område* är 1,1 ton koldioxidekvivalenter per invånare och år (2018: 4,2 ton). *inkluderar både utsläpp från den handlande och icke handlande sektorn.

Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030 innehåller sju tvärgående strategier som alla på olika sätt bidrar till att nå samtliga miljömål. Främst två strategier kopplar till aktuellt uppdrag. Strategin *Vi driver på utvecklingen av cirkulär ekonomi* innebär bland annat att Göteborgs Stad utvecklar modeller för cirkulär ekonomi och leder utvecklingen för att förebygga avfall. Strategin *Vi skapar förutsättningar för att leva hållbart* innebär bland annat att Göteborgs Stad ska underlätta utvecklingen av delningsekonomi för göteborgarna.

Verksamheter inom delningsekonomin kan skapa både direkta och indirekta positiva effekter exempelvis minskade växthusgasutsläpp, förändrade konsumtionsmönster,

minimerade felköp och ökad grad av återbruk samt i förlängningen främja utveckling av produkter som tål en hög användningsgrad.

Bedömning ur social dimension

De idéburna aktörerna inom exempelvis delningsekonomin kan ge möjlighet till enskilda människor att organisera sig för att finna lösningar, för sakfrågor eller, stora samhällsomvälvande frågor så som klimatpåverkan. Här kan exempelvis enskilda personers val och konsumtionsmönster bidra till en ökad eller minskad klimatpåverkan. Bland annat visar luftkvalitémätningar, som genomförts under pandemin, att minskad arbetsplatspendling påverkat stadsmiljön i försiktigt positiv riktning vilket bedöms bra för människor som bor och vistas i staden.

Begreppet det civila samhället används i betydelsen av en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet - där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen. Inom det civila samhället verkar bland annat ideella föreningar, stiftelser och registrerade trossamfund, men även nätverk, tillfälliga sammanslutningar och andra aktörer. Det är bland de senare som idéburna aktörer inom delningsekonomin i dag i huvudsak verkar.

Bilagor

1. Kommunstyrelsens protokollsutdrag 2021-04-21 § 319
2. Nämnden för konsument och medborgarservice handlingar 2021-10-20 § 95

Ärendet

Kommunstyrelsens uppdrag 2021-04-21 § 319, i enlighet med yrkande från MP, V, och S till stadsledningskontoret om att återkomma med en redovisning om vilka hinder som finns för idéburna aktörer inom delningsekonomi att vara verksamma och att kunna söka kommunala bidrag, EU-bidrag eller andra relevanta bidrag samt återkomma med förslag på åtgärder redovisas i detta tjänsteutlåtande.

Utifrån detta uppdrag har stadsledningskontoret genomfört en utredning som föreslår ett antal riktade uppdrag i syfte att ytterligare stödja de idéburna aktörerna inom delningsekonomin.

Beskrivning av ärendet

I yrkandet som ligger till grund för uppdraget konstateras att kommunfullmäktige nyligen har antagit ett nytt miljö- och klimatprogram för staden. För att nå målen i programmet behövs samverkan mellan staden, näringslivet och ideella aktörer. En av de tvärgående strategierna i programmet är ”Vi driver på för en cirkulär ekonomi”. En strategi som behöver omsättas i praktisk handling. Vidare konstateras att det nu finns möjligheter att söka bidrag från staden inom områden Idrott & fritid, Kultur och Socialt arbete samt att tillämpningen av kriterierna innebär att ett antal idéburna verksamheter inom delningsekonomi hamnar utanför systemet. Exempel på sådana verksamheter är Fritidsbanken, Leksaksbiblioteket, cykelköken, fixoteken, gratisbutiker med flera. I yrkandet framförs att detta är negativt eftersom delande och cirkulär ekonomi är en viktig del i omställningen till en hållbar stad och för att nå målen i miljö- och klimatprogrammet.

Metod

Utgångsläget har varit Göteborgs Stads riktlinje för föreningsbidrag till civilsamhällets organisationer, nämnders anvisningar för stöd till lokalt föreningsliv, nämnders reglementen och koppling till ny nämndorganisation samt Överenskommelsen med civilsamhällets organisationer.

Stadsledningskontoret har haft avstämningar med idrott och föreningsförvaltningen och socialförvaltning Centrum och dialog har förts kring uppdrag i dess helhet samt definitioner och begrepp som omfattas i utredningen. Vidare har dialog genomförts med demokrati och medborgarservice och miljöförvaltningen.

I utredningen har andra kommuners offentliga information, Sveriges Kommuner och Regioner SKR, VGR Västra Götalandsregionen, Information om EU-bidrag och andra bidrag studerats.

Utredningen har begränsats till att undersöka stadens bidragsgivande och inte den del av stadens stöd i form av lokaluthyrning till idéburna aktörer.

Definitioner

Definitionen presenteras i propositionen 2009/10:53 ”En politik för det civila samhället”; Begreppet det civila samhället används i betydelsen av en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen. Inom det civila samhället verkar bland annat ideella föreningar, stiftelser och registrerade trossamfund, men även nätverk, tillfälliga

sammanslutningar och andra aktörer. Vidare slås det i propositionen fast att idéburna organisationer bidrar till samhällsnytta och mångfald i välfärden.

Med idéburna organisationer avsågs i propositionen organisationer som har någon form av oegennyttigt uppdrag utan att vara statliga eller kommunala. De idéburna organisationerna kan enligt propositionen, till skillnad från civilsamhällets organisationer, vara vinstdrivande, men vinsten är inte det enda eller dominerande syftet. I propositionen avses med begreppet organisationer inom den ideella sektorn och den kooperativa rörelsen. De idéburna organisationernas beskriver att de frivilligt valt att gå samman kring en idé och värdegrund samt att allmännytta eller medlemsnytta är deras främsta drivkraft. Det avgörande för om en organisation kan kalla sig idéburen är att eventuella överskott går tillbaka till verksamheten och därmed kommer samhället till godo.

Enligt Nationalencyklopedin är delningsekonomi ett samlingsnamn på aktiviteter som syftar till minskad resursåtgång genom effektivare kapacitetsutnyttjande såsom delning av varor och tjänster.

Delningsekonomi innebär att man lånar, hyr eller på annat sätt delar varor och tjänster med varandra. Genom det kan resurser användas effektivare och det skapar möjligheter för nya innovativa tjänster. Genom att dela saker, platser och tjänster skapas miljönytta, delningsekonomi kan också bidra till gemenskap och social hållbarhet och en enklare vardag (Klimatkommunernas webb 2021-09-29).

Demokrativillkorsutredningen, SOU 2019:35, lämnade förslag till ett förtydligat och enhetligt demokrativillkor för den statliga bidragsgivningen till civilsamhällets organisationer. Utredningen har också tagit fram en vägledning som ska stödja handläggare på statliga och kommunala förvaltningsmyndigheter i tillämpningen av demokrativillkoret.

Demokrativillkorsutredningen föreslår att bidrag inte ska få lämnas till en organisation om den eller någon av dess företrädare, inom ramen för verksamheten,

1. utövar våld, tvång eller hot eller på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter,

2. diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde,

3. rättfärdigar, främjar eller uppmanar till sådana ageranden som anges i 1 eller 2, eller

4. motarbetar det demokratiska styrelseskicket.

Utredningens demokrativillkor är därefter omsatta i stadens riktlinje för föreningsbidrag som antogs i kommunfullmäktige 2019-09-12 § 33.

Sveriges Kommuner och Regioner

I samband med att det nationella samverkansarbetet förändrades presenterade SKR ett positionspapper Samverkan med civilsamhället 2018 (2018-02-20). SKR:s betonar där vikten av ett starkt civilsamhälle som har en viktig roll som utvecklingskraft, demokratiaktör och samverkanspart. Grunden för att stödja, stärka och tillvarata civilsamhället är att det offentliga erkänner och uppmärksammar och bekräftar det civila samhällets aktörer och verksamheter. En stark samverkansstruktur behöver finnas för att tillsammans finna lösningar på dagens och framtida samhällsutmaningar. Därför behöver en närmare samverkan mellan kommuner och regioner och det civila samhället utvecklas.

EU-bidrag och andra bidrag

EU-bidrag

Verksamheter inom idéburen verksamhet inom delningsekonomin är sällan fullständig partner i EU-finansierade projekt utan oftare målgrupp och deltagare i projektaktiviteter.

Idéburen verksamhet har länge varit viktig målgrupp för flertalet EU-program eftersom den är en betydande del av många länders samhällsfunktioner såsom till exempel utbildning, omsorg och vatten och avlopp. Delningsekonomi kommer att få utökat utrymme i program med betoning på miljömässig hållbarhet, inte minst på grund av EU:s Gröna giv.

Inom landsbygdsprogrammet används Leader-metoden. Leader innebär att idéburen, offentlig och privat verksamhet bildar en förening, som beslutar om en egen strategi för programperioden. Utifrån strategin beviljar föreningen finansiering till lokala, mindre projekt. Det finns alltså en stark demokratiaspekt. Finansieringen kommer från EU (50 procent), stat (20 procent) och berörda kommuner (30 procent). På senare år har stadsdelsnämnder i Göteborgs Stad varit medlemmar i tre Leader-föreningar. Ansvaret för föreningsmedlemskapen har nyligen gått över till nämnden för demokrati och medborgarservice, som i september ska fatta inriktningsbeslut om fortsättning fram tills år 2027.

Exempel på EU-finansierade projekt som omfattar idéburen verksamhet inom delningsekonomi ur ett brett perspektiv är:

Kreativa Kviberg, finansierat av Landsbygdsprogrammet (Leader Längs Göta Älv) med aktivitet att platsutveckla en socialt blandad mötesplats som präglas av olika kulturella aktiviteter till exempel uthyrning av föreningens lokal och ateljé samt vintageporslin. Projektägare är föreningen Kompani 451, idéburen verksamhet. Projektet pågår: 2017-2022.

SEEDS - Stimulating Enterprising Environments for Development and Sustainability. Finansierat av EU-programmet Interreg Nordsjön. Projektsyfte är att främja innovativa strategier för markanvändning och förvaltning till exempel gemensam stadsodling vid Skansen Kronan. Projektägare är South Yorkshire Forest Partnership (Sheffield City Council), Storbritannien och fastighetskontoret var formell medfinansierande partner. Lokala föreningar med idéburen verksamhet var målgrupp.

IRIS som finansieras av Horisont 2020. Ett projekt som syftar till samskapande av smarta och hållbara städer bland annat HSB Living Lab på Chalmersområdet där till exempel bussbatterier återanvänds inom fastigheternas lokala energisystem och bilpooler ersätter privatägda bilar. Göteborgs Stad är projektägare: Göteborgs Stad och HSB (idéburen verksamhet) är partner, projektet pågår: 2017–2022.

Andra exempel är One Stop Future Stop med syfte att främja företagande och entreprenörskap bland annat sociala företag och delningsekonomi till exempel ”container kitchen” på Ringön samt projektet Re-garden som drevs av (Returhuset SDF Östra Göteborg.

Verksamheter inom idéburen verksamhet är alltså huvudsakligen målgrupp och deltagare i projektaktiviteter men har sällan möjlighet att själv söka pengar och vara fullständig partner i EU-finansierade projekt.

Andra bidrag

Allmänna arvsfonden har två olika stödformer. Lokalstöd – som avser om-, till-, eller nybyggnation för att kunna starta ny verksamhet på en ort. Projektstöd – som avser att utveckla, ta fram och skapa en metod, en modell, ett arbetssätt eller en typ av verksamhet.

Stadsledningskontoret konstaterar att det på Allmänna arvsfondens webbplats framgår att projekt inom den ekologiska dimensionen har beviljats stöd.

Exempel på projekt i Göteborg som fått ekonomiskt bidrag från Allmänna arvsfonden är Leksaksbiblioteket i Majorna. Projektet som drevs av Majornas samverkansförening startade i december 2017 och avslutades i december 2020. Översiktligt skulle projektet som Allmänna arvsfonden gav stöd till, bidra till en mer ekologisk och socialt hållbar framtid för dagens och morgondagens barn genom att utveckla metoder och ta fram verktyg för att starta upp och driva ett leksaksbibliotek. Leksaksbiblioteket i Majorna har fortsatt verksamheten.

Stiftelser - Länsstyrelsens stiftelseregister sammanställer på sin hemsida Sveriges stiftelser. Det finns stiftelser vars syfte är att stödja cirkulär ekonomi, ekologisk hållbarhet och likande. Detta kan vara en möjlighet för föreningar att undersöka. (stiftelser.lansstyrelser.se). Stadsledningskontoret konstaterar att stadens stiftelser inte rör sig inom temat delningsekonomi inom den ekologiska dimensionen.

Västra Götalandsregionen har en överenskommelse med det civila samhället inom verksamhetsområdena regional utveckling, inköp- och upphandlingsfrågor och hälso- och sjukvård. Regionen ger civilsamhällets organisationer möjlighet att söka ekonomiskt bidrag som regleras i ”Policy för ekonomiskt stöd till civila samhället”. Inriktningen för regionens ekonomiska stöd är projekt- organisation- och verksamhetsstöd för social hållbarhet, mänskliga rättigheter, folkhälsa och social hållbarhet. Utöver detta finns även ekonomiskt stöd för sociala investeringar som är inriktade på hälsofrämjande och förebyggande insatser för att barn och unga ska klara grundskolan med godkända betyg.

Omvärldsperspektiv

European Circular Cities Declaration

Göteborgs Stads Leasing AB har genom beslut 2021-12-15 95/21 ställt sig bakom att Göteborgs Stad ska underteckna European Circular Cities Declaration. Styrelsen beslutade samtidigt att ärendet ska skickas på remiss till särskilt berörda nämnder och styrelser. ICLEI:s European Circular Cities Declaration syftar till att påskynda omställningen från en linjär till en cirkulär ekonomi och tydliggör städers och regioners viktiga roll i det cirkulära omställningsarbetet. Ställningstagande om Göteborgs Stad ska ansluta sig till deklarationen sker genom kommunstyrelsen.

Överenskommelsen med civilsamhällets organisationer

Bakgrund

Samverkansforumet Idékom var mötesforum mellan parterna sektor *social ekonomi* och Göteborgs Stad. Forumet arbetade med att ta fram en lokal överenskommelse 2010-2012 för att därefter arbeta med genomförande från 2012 och framåt. Stadens arbete samordnades via social resursförvaltning som hade en kanslifunktion med en tjänsteperson som samordnade överenskommelsen och arbetade med kommunikation kopplat till samverkan.

Stadsledningskontoret gavs i uppdrag att samordna arbetet med att ta fram en kommunal handlingsplan där arbetet genomfördes under tiden april 2013 till januari 2014. Arbetet genomfördes av en partsammansatt arbetsgrupp med deltagare från Samverkansrådet Idékom, ledamöter från sektor social ekonomi, idrotts - och föreningsförvaltningen, park- och naturförvaltningen, social resursförvaltning och representanter från stadsdelsförvaltningar. Handlingsplanen för 2014-2016 antogs av kommunstyrelsen 2014-02-05 § 77. I stadsledningskontoret uppdrag från 2013 ingick även att titta på kompletterande finansieringsformer i förhållande till befintliga föreningsbidrag. Formerna som utvecklades dels inrättande av kommunal borgen i form av garantier och finansiering via Microfonden väst. Dels i att Business Region Göteborg AB fick i uppdrag att stödja det sociala företagandet. Under 2015 arbetade den *sociala ekonomin* fram en handlingsplan kopplat till den lokala överenskommelsen som speglar den kommunala handlingsplanen. Samverkan mellan parterna pågick under tidsperioden och en forskare från Handelshögskolan i Göteborg bidrog till underlag som sammanställdes i en rapport som presenterades på utvärderingskonferensen i november 2016. På konferensen fattades beslut om att förlänga samarbetet utifrån den lokala överenskommelsen om samverkan i ytterligare fyra år fram till 2020 års utgång då en ny utvärdering har genomförts. En arbetsgrupp är bildad som gjort bedömning att överenskommelsens vision, mål och principer inte behöver ändras men att en handlingsplan/aktivitetsplan bör tas fram under 2022.

Överenskommelse och sakfrågeforum

Från 2017 gavs överenskommelsen nytt namn i form av Överenskommelse om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer. Detta utifrån diskussion mellan parterna vid utvärdering att begreppet *sektor social ekonomin* kunde uppfattas vara ett exkluderande begrepp för vissa föreningar och att det på nationell nivå i beredningar och nationell politik begreppet *civila samhällets organisationer* allt mer användes och etablerades. Samtalen resulterade i att samverkansrådet Idékom avslutades (2017-06-09) samt att begreppet civilsamhällets organisationer etableras kopplat till den lokala överenskommelsen. Samt att samverkansrådet Idékom övergår till Forum för samverkan enligt överenskommelsen mellan Göteborgs Stad och civilsamhället organisationer. Samordningsansvaret fördes även över från social resursförvaltning till kanslifunktionen *Kansli Got United Överenskommelsen Göteborg* som en ny kontakt och avstämningsyta mellan det civila samhällets organisationer och Göteborgs Stad. *Kansli Got United Överenskommelsen Göteborg* gavs också ansvar för att en samlad uppföljning av den lokala överenskommelsen genomförs vart fjärde år.

En form som etablerades under den nya mötesformen var *sakfrågeforum* utifrån överenskommelsen med civilsamhällets organisationer. Detta är forum med fokus på långsiktiga lösningar för samhällsutveckling och samarbete kring aktuella frågor inom det sociala området. Demokrati och medborgaservice har tillsammans med idéburna aktörer samt med kanslifunktionen för överenskommelsen med civilsamhällets organisationer tagit initiativ att bilda ett sakfrågeforum med idéburna aktörer inom delningsekonomin. Sakfrågeforumet har haft sin koppling till testbädd inom Sharing city Göteborg.

Sharing city Göteborg

2017 bildades det nationella programmet Sharing Cities Sweden där Göteborg tillsammans med Malmö, Stockholm och Umeå bildar så kallade testbäddar med delningsekonomin som verktyg för att utveckla hållbara städer. Inom Sharing Cities

Sweden har fokus varit på att testa idéer för att dela och samnyttja produkter och yta. I testbädden Sharing City Göteborg har ett antal delningstjänster och koncept utvecklats med fokus på bland annat affärs- och verksamhetsmodeller, användarperspektivet och drivkrafter. I Göteborg har bland annat utveckling av smarta kartan blivit en del av resultatet. I ovan nämnda sakfrågeforum har utifrån temat delningsekonomi genomförts en aktivitet under 2021. I en webbinarieserie har temat genomlyst utifrån: -Att driva och utveckla delningstjänster, -Delningsekonomins värden och stadens roll samt Delningsekonomi som verktyg i stadsutvecklingen.

I kommunfullmäktiges budget för 2022 gavs Göteborgs Stads Leasing AB i uppdrag: I stadens miljö- och klimatprogram är Göteborgs Stads Leasing AB samordningsansvarig för stadens arbete med utökad cirkulär ekonomi. Strategin utgår från stadens egna verksamheter. Inom ramen för detta arbete ska bolaget tillvarata arbetet med Sharing City för att främja ökad delningsekonomi.

Idéburna aktörer inom delningsekonomin och behovsbild

De ideella aktörerna

Idag finns det ett 30-tal aktörer som kan räknas som ideella aktörer verksamma inom delningsekonomi. Ett 20-tal av dessa driver en delningsverksamhet och ett 10-tal är organisationer som på olika sätt underlättar och samverkar med dessa aktörer eller bedriver viss verksamhet inom delningsekonomi i egen regi, exempelvis studieförbund, Naturskyddsföreningen och Hyresgästföreningen. Aktörerna kan anses tillhöra både det informella och formella civilsamhället. De aktörer som tillhör det informella civilsamhället, det vill säga medborgardrivna initiativ i form av lösligare nätverk och grupper som bedriver verksamhet utan att nödvändigtvis ha konstituerat sig, kan exempelvis vara en gratisbutik eller leksaksbibliotek.

Gemensamt har dessa 20-tal aktörer att de med sin verksamhet når tusentals göteborgare och underlättar för hållbar konsumtion genom att erbjuda tjänster för att få tillgång till produkter och yta genom att låna, byta, dela, ge och få. Deras verksamhet bedrivs vanligtvis som ”öppen verksamhet” och blir därmed en öppen mötesplats. Verksamheterna är oftast gratis för de som deltar, eventuellt kan det finnas en mindre medlemsavgift.

Behovsbild som uttryckts av idéburna aktörer

Genom demokrati- och medborgarservice dialog med de ideella aktörerna har det blivit tydligt att de flesta aktörerna upplever dagens stödstruktur som svag. Förvaltningen har identifierat ett flertal områden och behov som de ideella aktörerna uttrycker,

De ideella aktörerna lyfter behovet av att det ska vara möjligt för aktörer att få bidrag för aktiviteter inom delningsekonomin. Aktörerna ser behov av kontinuerligt verksamhetsstöd, finansiering av lokalhyra samt av behov täckning av personalkostnader. Långsiktighet poängteras till skillnad mot finansiering i projektform. Aktörerna upplever att dessa medel ofta medför kortsiktiga medel som kräver mycket administration i form av bland annat rapportering och redovisning.

Nämndansvar och bidragsgivande

Reglementen

I nämndernas reglementen uttrycks vilka uppdrag som respektive nämnd ska utföra. En justering är genomförd av gemensamma och likalydande kapitel 1 och 3 i reglementena för kommunstyrelsen och stadens nämnder. Enligt kap 1 § 5: ”Nämnden ska aktivt arbeta med och skapa förutsättningar för demokratisk delaktighet och inflytande i nämndens verksamhet för kommunens invånare och andra grupper som berörs av verksamheten. Nämnden ska nyttja stadens infrastruktur för detta. Enligt kap 1 § 6 ”Alla nämnder ska driva ett integrerat och proaktivt hållbarhetsarbete som syftar till att uppnå målen i Agenda 2030. En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Hållbar utveckling består av tre dimensioner som samspelar och stödjer varandra; social hållbarhet, ekologiska hållbarhet och ekonomisk hållbarhet.”

Socialnämnder Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst har utöver detta ett utökat ansvar som i dess reglementen beskrivs: Med beaktande av befolkningens behov och kännedom om lokala förhållanden ska nämnden utifrån sitt verksamhetsansvar vara en aktiv part när det gäller insatser inom följande områden: Trygghetsarbete, Krisstöd, Sociala erfarenheter i samhällsplaneringen, Folkhälsoarbete och Samverkan med civilsamhället. Socialnämnden har därutöver ett lokalt samordningsuppdrag i förhållande till andra nämnders och styrelsers medverkan inom respektive stadsområde.

Idrotts- och föreningsnämnden ska utifrån sitt verksamhetsansvar aktivt bidra i den strategiska stadsplaneringen och vara en aktiv part när det gäller insatser inom kommungemensamma frågor som trygghetsarbete, folkhälsoarbete, sociala erfarenheter i samhällsplaneringen samt samverkan med civilsamhället. Nämnden ska i sin organisation skapa förutsättningar för samverkan på stadsområdesnivå med andra verksamheter i staden. Nämnden beslutar om föreningsbidrag till föreningslivet, om det inte åligger annan nämnd. Nämnden har även ett samordningsansvar för stadens arbete med föreningsbidrag.

Riktlinje och anvisningar

Kommunfullmäktige antog 2019-09-12 § 33 Göteborgs Stads riktlinjer för föreningsbidrag där det slås fast vilka grundkriterier som är kopplade till stadens föreningsbidrag som ska bidra till en samordning och stärkt likvärdighet.

Bidragsgivande nämnder/styrelser kan upprätta lokala anvisningar för tillämpning av stadens riktlinje.

I syftet i stadens riktlinje för föreningsbidrag till civilsamhället anges att ”En förbättrad samverkan mellan staden och civilsamhällets organisationer stärker den demokratiska processen och bidrar till ökad delaktighet och utveckling av ett hållbart samhälle.” Historiskt har med *hållbart samhälle* i underliggande anvisningar tolkats in den sociala dimensionen. Stadsledningskontorets tolkning är att riktlinjen i egentlig mening inte exkluderar hållbarhet inom den ekologiska dimensionen, vilket utvecklas under stadsledningskontorets bedömning nedan.

Riktat ansvar till idrotts- och föreningsnämnden

I beslutet om riktlinjen gavs idrotts- och föreningsnämnden ett samordningsansvar som bland annat omfattar att säkerställa en samordning av stadens samverkan med civilsamhället. Enligt beslut har nämnden uppdrag:

- Att samordna implementering av nya riktlinjer och anpassning av stadens alla bidrag, handläggning, beslut, redovisning och uppföljning till nya riktlinjer.
- Att samordna stadengemensam kategorisering och namnsättning av alla bidrag i staden och framtagning av verksamhetsanpassade anvisningar.
- Att samordna en enhetlig och målgruppsanpassad kommunikation.
- Att utveckla samverkan och kontakt mellan stadens handläggare och övriga ansvariga för föreningsbidrag.
- Att säkerställa en samordning av stadens samverkan med civilsamhället.

Idrotts- och föreningsförvaltningen delar ut bidrag till ideella idrotts- och fritidsföreningar och organisationer i syfte att bidra till ett aktivt föreningsliv. Alla ideella föreningar och organisationer ska uppfylla ett antal grundläggande krav för att kunna få föreningsbidrag av idrotts- och föreningsförvaltningen. Olika typer av bidrag är aktivitets-, lokal-, investerings-, drift-, utvecklings- och verksamhetsbidrag.

Socialnämnd Centrum

Socialnämnd Centrum har i reglementes kapitel 2, § 15 att ansvara i stadsområde Centrum för lokalt föreningsbidrag, i de fall ansvaret inte ligger på annan nämnd. ”Handläggning och fördelning av föreningsbidrag vars verksamhet rör fler än ett stadsområde samt handläggning och fördelning av föreningsbidrag till studieförbund.”

Övriga bidragsgivare i staden

Socialförvaltningarna: Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, förvaltningen för funktionsstöd beviljar föreningsbidrag. Även äldre samt vård och omsorgsnämnden har i sitt reglemente beslutsparagraf om bidragsgivande. Bidragen regleras av styrande dokument så som: Göteborgs Stads riktlinje för föreningsbidrag till civilsamhället (grundläggande kriterier). Utöver denna riktlinje har varje enskild nämnd egna kriterier/anvisningar efter deras uppdrag och målgrupper.

Kulturförvaltningen delar ut stöd och stipendier till projekt, verksamheter och konstutövare som på olika sätt bidrar till ett rikt kulturliv i Göteborg. Aktuella stöd är projektstöd, stipendier, hyresbidrag och verksamhetsstöd.

E-tjänst för bokning och bidrag

Nuvarande ingång till E-tjänst för bokning och bidrag är utformad enligt bild nedan.

Det finns idag inget som adresserar en bidragssökande som avser att söka bidrag för en verksamhet som i huvudsak rör delningsekonomi, miljö och klimat.

Nytt boknings- och bidragssystem

För närvarande pågår ett projekt där de förvaltningar som hanterar bokningar och bidrag testar ett nytt system. Bakgrunden är att nuvarande system med e-tjänster och excelfiler fungerar dåligt, är föråldrat och går inte att utveckla. Ett projekt har startat för att få till stånd ett byte till en tidsenlig e-tjänst. Det nya systemet ska bland annat ge bättre service till föreningar och andra som vill boka lokaler och söka bidrag samt underlätta administrationen för handläggare. Deltagande i projektet är de fyra socialförvaltningarna, förvaltningen för funktionsstöd, kulturförvaltningen samt idrotts- och föreningsförvaltningen. Från mars 2021 gavs idrotts- och föreningsförvaltningen uppdrag att leda projektet med nytt boknings- och bidragssystem. Planen är att lansera en ny e-tjänst för bokningar och bidrag under slutet av våren 2022.

Beslut i nämnden konsument och medborgarservice

Nämnden för demokrati och medborgarservice gav den 24 mars 2021 § 16, förvaltningen följande uppdrag:

1. att utreda hur vi kan göra det enklare för ideella aktörer inom delningsekonomi att förstå vilket stöd de kan få från kommunen.

2. att tydligare beskriva under sidan Delningsekonomi på Göteborgs Stads hemsida vad nämnden för demokrati och medborgarservice kan hjälpa företag och ideella föreningar med inom givna ämne samt beskriva var gränsen går mellan demokrati och medborgarservice och Business Region Göteborg AB.

Nämnden förklarade de två uppdragen som fullgjorda vid sammanträdet den 20 oktober 2021 § 95. Som ett nästa steg ska nu förvaltningen bilda fokusgrupp i det fortsätta arbetet med att förbättra samverkan mellan civilsamhället och Göteborgs Stad.

Stadsledningskontorets bedömning

Kommunstyrelsen har gett stadsledningskontoret i uppdrag att undersöka vilka hinder som finns för idéburna aktörer inom delningsekonomi att vara verksamma och att kunna söka kommunala bidrag, EU-bidrag eller andra relevanta bidrag samt återkomma med förslag på åtgärder. Utifrån underlag ovan redovisar stadsledningskontoret hinder och förslag på åtgärder bland annat i form av riktade uppdrag till några av stadens nämnder.

Stadsledningskontoret ser inte att reglementen utgör ett hinder. Av nämnders reglementen framgår att ”Alla nämnder ska driva ett integrerat och proaktivt hållbarhetsarbete som syftar till att uppnå målen i Agenda 2030. En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Hållbar utveckling består av tre dimensioner som samspelar och stödjer varandra; social hållbarhet, ekologiska hållbarhet och ekonomisk hållbarhet”. Utifrån det bedömer stadsledningskontoret att även nämnder som inte har ekologiska dimensionen som huvudsakligt område ändå kan inkludera det som möjligt bidragsberättigade i sina anvisningar.

I demokrati och medborgarservice återrapportering av uppdraget rörande delningsekonomin framgår de ideella aktörernas behovsbild. Där framkommer bland annat behovet av långsiktighet. Aktörerna upplever att finansiering i form av utvecklingsbidrag eller projektform är kortsiktigt medel. Aktörerna ser behov av kontinuerligt verksamhetsstöd, finansiering av lokalhyra samt av behov täckning av personalkostnader. Stadsledningskontoret delar denna behovsbild och bedömer den formen av stöd som viktig för att utveckla ekologiska dimensionen inom delningsekonomi. I denna utredning har stadsledningskontoret inte utvecklat lösningar avseende aktörernas behov av mer långsiktiga lösningar.

Hinder och förslag på lösningar

Hinder

I stadens riktlinje för föreningsbidrag till civilsamhället tolkas historiskt enbart den sociala dimensionen in i ”*hållbart samhälle”* i riktlinjens skrivning ”En förbättrad samverkan mellan staden och civilsamhällets organisationer stärker den demokratiska processen och bidrar till ökad delaktighet och utveckling av ett *hållbart samhälle*.” Den historiska tolkningen spiller även över på nämndernas lokala anvisningar som kan uppfattas exkludera delningsekonomin inom ekologisk dimension.

Ytterligare ett hinder är att stadens samordning av bidragsgivande inte är optimalt utifrån de idéburna aktörerna inom delningsekonomi. För dessa är det oklart till vilken förvaltning som ansökan ska sändas. Förvaltningarna behöver utöver att riktlinjen tolkas även samordna hur anvisningarna uttrycker hållbart samhälle, social hållbarhet eller ekologisk hållbarhet.

Stadsledningskontoret bedömer att det utgör ett hinder för idéburna aktörer inom delningsekonomi - att det på stadens webbsidor om ansökan om bidrag inte finns något som adresserar en sökande som avser att söka bidrag för en verksamhet som i huvudsak rör delningsekonomi samt miljö och klimatområdet.

Stadens bidragsgivande nämnder har idag inte tillräcklig kompetens inom ekologiska dimensionen och behöver därför få stöd för detta.

Förslag på lösningar

Stadsledningskontorets bedömning är att stadens riktlinje för föreningsbidrag till civilsamhället i egentlig mening inte exkluderar hållbarhet inom den ekologiska dimensionen. Stadsledningskontorets bedömning är att riktlinjen inte behöver revideras men däremot tolkas bredare genom att inkludera den ekologiska dimensionen i *hållbart samhälle*. Kontorets bedömning är däremot att bidragshandläggande nämnders anvisningar för stadenövergripande föreningsbidrag till civilsamhället, behöver revideras så att de även inkluderar den ekologiska dimensionen, vilken delningsekonomin ofta sorteras in i. Som exempel ges enligt Socialnämnd Centrums anvisning stöd till bland annat ”Organisationer som genom att producera varor och/eller tjänster, skapar möjligheter till arbete och ger ökad livskvalitet till individer och grupper som står långt från den ordinarie arbetsmarknaden.” En komplettering i anvisningen skulle *till exempel* i detta fall kunna tydliggöra att bidraget även riktar sig till delningsekonomin inom den ekologiska dimensionen i de fall produktionen och/eller tjänster bidrar till det. Delningsekonomins aktiviteter gynnar ofta både den sociala och ekologiska dimensionen vilket innebär att det är en fördel om sökande inte behöver definiera sin verksamhet i den ena eller andra dimensionen.

En revidering av anvisningar för att möta upp möjligheten för idéburna inom delningsekonomin att beviljas bidrag kan förstärka förutsättningarna. Stadsledningskontoret föreslår att bidragsgivande socialnämnderna, kulturnämnden samt idrotts- och föreningsnämndes får i uppdrag att revidera sina anvisningar. Kontoret bedömer att det bör kunna genomföras under 2022. Detta för att möta upp möjligheten inom den ekologiska dimensionen för idéburna verksamheter inom delningsekonomin att beviljas bidrag.

I samband med beslutet i ärendet Översyn av stadens modell för föreningsbidrag gavs idrotts- och föreningsnämnden i uppdrag att samordna stadens arbete med föreningsbidrag. Stadsledningskontoret anser att redan befintligt uppdrag till nämnden egentligen inkluderar de behov som beskrivs av att revidera anvisningar och webbsida och den samverkan och kontakt mellan stadens handläggare och övriga ansvariga för föreningsbidrag som krävs för detta. Stadsledningskontoret bedömer att idrotts- och föreningsnämnden i samordningen även bör beakta andras aktörer inom staden som har kontakt med de idéburna aktörerna inom delningsekonomi. Exempelvis Göteborgs Stads Leasing AB som i kommunfullmäktiges budget 2022 fick i uppdrag att omhänderta erfarenheterna från testbädd Sharing Cities. Vidare har nämnden för demokrati och medborgarservice ansvar för stadens webbsida om delningsekonomi. Stadsledningskontoret ser dock att det kan behövas ett kompletterande uppdrag till idrotts- och föreningsnämnden att i sin samordning av stadens arbete med föreningsbidrag säkerställa att den ekologiska dimensionen inkluderas i alla led.

Stadsledningskontoret bedömer att nämnden för demokrati och medborgarservice ska få i uppdrag att senast under 2022 förtydliga stadens webbplats/ingång till staden avseende ansökan om e-tjänsten Bidrag & Bokningar samt orienterbarheten mellan de olika webbsidorna som staden har publikt. I uppdraget ska nämnden förhålla sig till den pågående revidering av e-tjänsten Bokning & Bidrag.

Stadsledningskontoret har övervägt möjligheten att utöka antalet nämnder alternativt bolag som hanterar bidragsgivande men bedömer att det inte är lämpligt att antalet nämnder som handlägger bidrag utökas. Kontoret föreslår i stället att miljö- och klimatnämnden får i uppdrag att vara rådgivande avseende ansökningar som innehåller frågor inom den ekologiska dimensionen.

Övriga bidrag

Stadsledningskontorets bedömning är att det för en enskild idéburen verksamhet inom delningsekonomin inte är aktuellt att söka bidrag från EU. Vidare bedömer kontoret att vissa typer av projekt inom delningsekonomins ekologiska dimension kan ha möjlighet att beviljas medel från Allmänna arvsfonden. Vidare finns Länsstyrelsens stiftelseregister som på sin webbsida sammanställer Sveriges stiftelser. Den samlade bedömningen är att det är svårt för en liten idéburen aktör inom delningsekonomin att beviljas medel från dessa bidragsgivare.

Avslutande bedömning

Stadsledningskontorets förslag som innebär att möjligheten att beviljas bidrag inom den ekologiska dimensionen kan leda till att konkurrensen mellan ansökningar kommer att öka, då det kan förväntas att fler kommer att ansöka om bidrag.

Stadsledningskontoret bedömer avslutningsvis att i de fall stadens arbete organiseras enligt föreslagna lösningar ökar möjligheten för de idéburna aktörerna inom delningsekonomin, och som uppfyller stadens grundkriterier för föreningsbidragsmottagande, att kunna söka bidrag för insatser inom den ekologiska dimensionen.

Jonas Kinnander	Eva Hessman
Direktör Ärende och utredning	Stadsdirektör

Utdrag ur Protokoll
Sammanträdesdatum: 2021-04-21

Reviderat yrkande från MP, V och S om att stötta ideella verksamheter inom delandeekonomi

§ 319, 0594/21

Beslut
Enligt yrkande från MP, V och S:

Stadsledningskontoret får i uppdrag att undersöka vilka hinder som finns för idéburna aktörer inom delningsekonomi att vara verksamma och att kunna söka kommunala bidrag, EU-bidrag eller andra relevanta bidrag samt återkomma med förslag på åtgärder.

Tidigare behandling
Bordlagt den 31 mars 2021, § 277.

Handling
Yrkande från MP, V och S den 26 mars 2021.

Yrkanden
Karin Pleijel (MP), Emmyly Bönfors (C) och Blerta Hoti (S) yrkar bifall till yrkande från MP, V och S den 26 mars 2021.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkar avslag på yrkande från MP, V och S den 26 mars 2021.

Propositionsordning
Ordföranden Axel Josefson (M) ställer propositioner på bifall respektive avslag på yrkandet från MP, V och S och finner att det bifallits. Omröstning begärs.

Omröstning
Godkänd voteringsproposition: ”Ja för bifall och Nej för avslag på yrkandet från MP, V och S.”

Daniel Bernmar (V), Blerta Hoti (S), Axel Darvik (L), Karin Pleijel (MP), Marina Johansson (S), Grith Fjeldmose (V), Emmyly Bönfors (C), Jonas Attenius (S), tjänstgörande ersättaren Nina Miskovsky (M) och ordföranden Axel Josefson (M) röstar Ja (10).

Martin Wannholt (D), Jessica Blixt (D) och Jörgen Fogelklou (SD) röstar Nej (3).

Protokollsanteckning

Elisabet Lann (KD) antecknar följande till protokollet: Om jag hade haft rätt att rösta hade jag röstat Ja.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Dag för justering
2021-06-02

Vid protokollet

Sekreterare
Mathias Sköld

Ordförande
Axel Josefson

Justerande
Daniel Bernmar

Kommunstyrelsen
Reviderat yrkande (MP, V, S)
2021-03-26

Yrkande om att stötta idéburna verksamheter inom delningsekonomi

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att undersöka vilka hinder som finns för idéburna aktörer inom delningsekonomi att vara verksamma och att kunna söka kommunala bidrag, EU-bidrag eller andra relevanta bidrag samt återkomma med förslag på åtgärder.

Yrkande

Kommunstyrelsen har nyligen antagit ett nytt miljö- och klimatprogram för staden. För att nå målen i programmet behövs samverkan mellan staden, näringslivet och ideella aktörer. En av de tvärgående strategierna i programmet är *"Vi driver på för en cirkulär ekonomi"*. En strategi som behöver omsättas i praktisk handling.

Göteborg stad har under de senaste åren tagit fram nya rutiner för föreningsbidrag för att få ett mer jämlikt och transparent system. Nu finns möjligheter att söka bidrag från staden inom områden Idrott & fritid, Kultur och socialt arbete. Det är positivt att systemet blivit tydligare och mer transparent men tyvärr innebär tillämpningen av kriterierna att ett antal idéburna verksamheter inom delningsekonomi hamnar utanför systemet. Exempel på sådana verksamheter är Fritidsbanken, Leksaksbiblioteket, cykelköken, fixoteken, gratisbutiker m.fl. Det ser vi som mycket olyckligt eftersom delande och cirkulär ekonomi är en viktig del i omställningen till en hållbar stad och att nå målen i miljö- och klimatprogrammet.

Vi vill därför att Stadsledningskontoret undersöker vilka hinder som finns inom befintligt system samt återkomma med förslag på hur staden på olika sätt kan stötta dessa aktörer. Både genom att undersöka vilka hinder som finns för tillgång till kommunala bidrag och genom att ta fram förslag på åtgärder för extern finansiering inom EU som strukturella fonder, regionala fonder, sociala fonden och EFSI – europeiska fonden för sociala investeringar och fonder inom ramen för EU:s gröna giv eller andra relevanta bidrag.

Urklipp:

Protokoll (nr 8)
Sammanträdesdatum: 2021-10-20

§ 95, diarienummer N043-0035/21

Stöd till ideella aktörer inom delningsekonomin – redovisning av uppdrag

Emma Öhrwall informerar nämnden om ärendet.

Beslut

1. Nämnden för konsument- och medborgarservice godkänner förvaltningens utredning om stöd till ideella aktörer inom delningsekonomin.
2. Nämnden för konsument- och medborgarservice förklarar uppdraget att *utreda hur vi kan göra det enklare för ideella aktörer inom delningsekonomi att förstå vilket stöd de kan få från kommunen* genomfört.
3. Nämnden för konsument- och medborgarservice förklarar uppdraget att *tydligare beskriva under sidan Delningsekonomi på Göteborgs Stads hemsida vad nämnden för konsument- och medborgarservice kan hjälpa företag och ideella föreningar med inom givna ämne samt beskriva var gränsen går mellan konsument- och medborgarservice och Business Region Göteborg* genomfört.

Tidigare behandling

I nämnden för konsument- och medborgarservice 2021-03-24, § 16.

Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2021-10-14 med bilagan ”Sammanställning av den kommunala stödstrukturen för de ideella aktörerna inom delningsekonomi”.

Göteborgs Stad

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2021-10-14
Diarienummer N043-0035/21

Handläggare
Emma Öhrwall
Telefon: 031 – 365 09 73
E-post: emma.ohrwall@kom.goteborg.se

Stöd till ideella aktörer inom delningsekonomin – redovisning av uppdrag

Förslag till beslut

I nämnden för konsument- och medborgarservice:

1. Nämnden för konsument- och medborgarservice godkänner förvaltningens utredning om stöd till ideella aktörer inom delningsekonomin.
2. Nämnden för konsument- och medborgarservice förklarar uppdraget att *utreda hur vi kan göra det enklare för ideella aktörer inom delningsekonomi att förstå vilket stöd de kan få från kommunen* genomfört.
3. Nämnden för konsument- och medborgarservice förklarar uppdraget att *tydligare beskriva under sidan Delningsekonomi på Göteborgs Stads hemsida vad nämnden för konsument- och medborgarservice kan hjälpa företag och ideella föreningar med inom givna ämne samt beskriva var gränsen går mellan konsument- och medborgarservice och Business Region Göteborg* genomfört.

Sammanfattning

Nämnden för konsument- och medborgarservice gav den 24 mars 2021, § 16, förvaltningen följande uppdrag:

1. att utreda hur vi kan göra det enklare för ideella aktörer inom delningsekonomi att förstå vilket stöd de kan få från kommunen.
2. att tydligare beskriva under sidan Delningsekonomi på Göteborgs Stads hemsida vad nämnden för konsument- och medborgarservice kan hjälpa företag och ideella föreningar med inom givna ämne samt beskriva var gränsen går mellan konsument- och medborgarservice och Business Region Göteborg.

Förvaltningen återkommer nu med en redovisning av uppdragen. Som en del av att utreda hur vi kan göra det enklare för ideella aktörer inom delningsekonomi att förstå vilket stöd de kan få från kommunen har förvaltningen identifierat vilka aktörer som finns i Göteborg och deras behov samt kartlagt stödstrukturen, det strategiska och ekonomiska stöd Göteborgs Stad erbjuder dessa aktörer (se Bilaga 1).

I början av 2021 startade förvaltningen sakfrågeforumet *Medborgardrivna initiativ för hållbar konsumtion.* Sakfrågeforumet är en form av dialogforum med representanter från civilsamhället och tjänstepersoner från kommunala förvaltningar och bolag för att föra dialog kring aktuella utmaningar och lösningar. Förvaltningen kommer upprätta en fokusgrupp med representanter av ideella aktörer inom delningsekonomi för att gemensamt ta fram konkreta aktiviteter för att göra stödstrukturen förståelig för dessa aktörer. Dock vill förvaltningen invänta stadsledningskontorets redogörelse av sitt uppdrag kring kommunala bidrag, då stadsledningskontoret är en relevant part att inkludera i arbetet med fokusgruppen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förväntad inverkan på de ideella aktörerna

Genom fokusgruppens arbete med att ta fram aktiviteter och förslag på insatser, kommer de ideella aktörerna att få bättre kunskap om och förståelse för det strategiska och ekonomiska stöd som de kan få från Göteborgs Stad. Detta leder till att fler verksamheter kan bli långsiktigt hållbara och förhoppningsvis även att fler verksamheter startar.

Som framkommit av den kartläggning förvaltningen gjort av stödstrukturen, dock med undantag från det kommunala bidraget då detta är en del av ett pågående uppdrag till Stadsledningskontoret, se rubrik *Uppdrag 1: att utreda hur vi kan göra det enklare för ideella aktörer inom delningsekonomi att förstå vilket stöd de kan få från kommunen* är det tydligt att det främst finns möjlighet för aktörerna att få ekonomisk stöd via idéburet offentligt partnerskap (IOP) eller via projektpartnerskap med Göteborgs Stad, se Bilaga 1 för detaljerad beskrivning. Då varje ideell aktör får vända sig till enskilda förvaltningar och bolag för samverkan bedömer förvaltningen det mycket svårt för aktörerna att få tillgång till ekonomiska medel via samverkan med Göteborgs Stad, då det kräver god kunskap om Göteborgs Stad och hur uppdrag och lokala mål är fördelade. För de som tillhör det informella civilsamhället och består av lösligare grupper och nätverk av medborgare som inte konstituerat sig är förvaltningens bedömning att det är ännu svårare att ingå samverkan med Göteborgs Stad då det saknas en juridisk person. Förvaltningen har endast kunnat hitta ett fåtal metoder där medborgare utan organisation kan samverka med kommunen.

Förväntad inverkan på den enskilde invånaren

Genom de aktiviteter och förslag på insatser som fokusgruppen tar fram, stärks det lokala utbudet av delningsverksamheter. Det leder till att fler göteborgare kan praktisera hållbara konsumtionsmönster och stärker privatekonomiska förutsättningar.

I flera av de undersökningar som gjorts kring delningsekonomi både nationellt och internationellt framstår det att ett av de främsta motiven för att delta och använda denna typ av tjänster är att spara pengar. Detta bekräftades även i den marknadsundersökning, Göteborgarna och delningsekonomi[1], förvaltningen lät genomföra under våren 2021. I undersökningen, i form av en enkät, svarade över 900 göteborgare på frågor gällande hållbar konsumtion och delningsekonomi.

På frågan ”Vilka är de tre vanligaste skälen till att du vill använda delningstjänster?” svarade respondenterna följande: att det är bra för miljön (63 procent), att spara pengar

[1] Göteborgarna och delningsekonomin, 2021, konsument- och medborgarservice

(51 procent) och det är praktiskt (36 procent). Detta tyder på att den ekonomiska drivkraften är stark och att göteborgare ser en privatekonomisk potential. Studier tyder även på att det finns grupper av användare och deltagare som via aktörernas verksamhet får tillgång till prylar som de annars inte haft råd att köpa, se rubrik *Bedömning ur social dimension.*

Bedömning ur ekologisk dimension

Genom fokusgruppens arbete med att ta fram aktiviteter och förslag på insatser kommer de ideella aktörerna stärkas, vilket skapar möjlighet för dem att ha kvar sin verksamhet i Göteborg. Det i sin tur gör att göteborgare har möjlighet att göra hållbara konsumtionsval, vilket bidrar till måluppfyllelse för miljömålet ”Klimatet – Göteborgs klimatavtryck är nära noll” inom Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030 där:

- konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser per invånare i Sverige ska minska från 8,9 ton (2017) till 3,3 ton koldioxidekvivalenter per invånare och år (2030).
- Utsläpp av växthusgaser per invånare och år inom Göteborgs geografiska område (inkluderar både utsläpp från den handlande och icke handlande sektorn) ska minska från 4,2 ton (2018) till 1,1 ton koldioxidekvivalenter per invånare och år (2030).

Delningsekonomi som en del av den privata konsumtionen kan speciellt relateras till strategin ”Vi skapar förutsättningar att leva hållbart” i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram. Strategin innebär bland annat att Göteborgs Stad ska samskapa lösningar med civilsamhället. Förvaltningen är samordningsansvarig för denna strategi, se rubrik *Uppdrag 2: att tydligare beskriva under sidan Delningsekonomi på Göteborgs Stads hemsida vad nämnden för konsument- och medborgarservice kan hjälpa företag och ideella föreningar med inom givna ämne samt beskriva var gränsen går mellan konsument- och medborgarservice och Business Region Göteborg.*

Verksamheter inom delningsekonomin kan skapa både direkta och indirekta positiva effekter exempelvis minskade växthusgasutsläpp, förändrade konsumtionsmönster, minimerade felköp och ökad grad av återbruk samt i förlängningen främja utveckling av produkter som tål en hög användningsgrad (eko-design).

Miljöutvärderingar av olika delningsverksamheter, som Fritidsbanken och Leksaksbiblioteket, har under de senaste åren gjorts av forskningsinstitutet Research Institutes of Sweden (RISE) med flera. Beräkningar av Research Institutes of Sweden visar att Fritidsbankens utlåningsmodell har potential att minska klimatpåverkan med 70 procent och materialåtgång med 80 procent till skillnad om utrustningen skulle använts med en linjär modell (det vill säga om utrustningen köps in och ägs privat). I miljöutvärderingen av Leksaksbiblioteket lyfter man framförallt verksamhetens pedagogiska förmåga att bidra till norm- och beteendeförändring (indirekta effekter) som kan bestå i vuxenlivet. I Sverige har ett barn i snitt 536 leksaker i sitt rum (legobitar räknas inte enskilt). Om leksaksbeståndet för alla barn i åldern 0–7 år i Göteborg skulle minska med 50 procent skulle det motsvara cirka 82 000 ton CO2-ekvivalenter.[2]

[2] Miljöutvärdering av Leksaksbiblioteket, RISE, 2020

En faktor som har stor påverkan på miljöeffekten är hur användaren eller deltagaren transporterar sig till platsen eller verksamheten. Vid fossildriven transport finns en risk att det uppstår en så kallad rekyleffekt, alltså sekundära effekter som kan motverka positiva effekter. Detta kan undvikas genom att bland annat se till att delningsverksamheter finns i göteborgarnas vardag och i deras närhet, på gång- och cykelavstånd. Detta är också något göteborgarna menar skulle få dem att använda (mer) delningstjänster. I marknadsundersökningen som tidigare nämnts, svarade majoriteten (59 procent) att den främsta faktorn för att de ska använda (mer) delningstjänster är ” att det finns tjänster nära där jag bor och handlar”, tätt följt av ”att jag har mer kunskap om det” (53 procent).

Bedömning ur social dimension

Förväntad inverkan på de ideella aktörerna

Genom fokusgruppens arbete kommer de ideella aktörerna kunna vara delaktiga och få inflytande över vilka aktiviteter och insatser som kommer tas fram för att öka deras förståelsen för det kommunala stöd som finns. Det i sin tur kommer underlätta för aktörerna och stärka deras verksamhet.

Förväntad inverkan på delaktighet och tillit

Göteborgs Stads program för Jämlik Stad 2018–2026 är uppdelat i fyra målområden. Ett av dessa målområden, Delaktighet, inflytande och tillit, har förvaltningen ett särskilt ansvar för. För varje målområde finns ett antal strategier, hur målområdet ska uppnås. I arbetet med att stötta ideella aktörer inom delningsekonomi är följande strategier relevanta:

Strategi: Skapa delaktighet och tillit genom nya former deltagande

Göteborgs Stad tillhandahåller sedan länge ett brett stöd till civilsamhällets organisationer och föreningar. Ett vitalt civilsamhälle skapar länkar och stärker banden mellan ytligt bekanta människor. Det har skett en förändring, där civilsamhället förutom etablerade föreningar och folkrörelser också består av tillfälliga nätverk och lokala rörelser i många olika former. Göteborgs Stad behöver därför vidga sitt stöd så att det också kommer mer löst formaliserade nätverk till del. Detta blir en möjlighet att stärka delaktigheten och inkluderingen av grupper som staden har svårare att nå. Att lösa problem tillsammans med andra skapar tilltro till andras välvilja och stärker tilliten mellan dem som deltar i samarbetet.

Strategi: Tillhandahålla arenor för medborgardrivna mötesplatser

Genom att Göteborgs Stad tillhandahåller lokala mötesplatser där invånarna själva kan mötas för att initiera och fritt samtala om, och organisera sig kring, frågor de själva finner betydelsefulla och intressanta minska trösklarna för deltagande i staden. Vidare ges de möjlighet att begrunda sina ställningstaganden utan att Göteborgs Stad är en drivande part samt att de ges möjlighet att skapa relationer och knyta sociala kontakter med varandra.

Civilsamhället som en sektor utöver den privata, offentliga och hushållssektorn har stor potential genom medborgarengagemang bidra till ökad delaktighet och tillit, antingen som en del i det formella civilsamhället där medborgare går samman och bildar exempelvis en formell förening eller där medborgare går samman i mer lösligare sammanslutningar, så som nätverk och grupper (informella civilsamhället).

Civilsamhället grundar sig i att individen, driven av ett samhällsengagemang, i konkret handling försöker påverka samhällets utveckling, utan vinstintresse. Robert Putnam, amerikansk professor i statsvetenskap vid Harvard University, har med sin forskning kunnat styrka att genom de kontaktytor som skapas inom civilsamhället byggs tillit i samhället. Genom att människor exempelvis engagerar sig i föreningslivet så lär de sig att lita på varandra och lösa gemensamma problem. Det är också vanligt att se delar av civilsamhället som en ”demokratiskola” där medlemmar kan praktisera demokratiskt beslutsfattande och därmed fostras i en demokratisk anda.

De ideella aktörerna kan anses tillhöra både det informella och formella civilsamhället. De aktörer som tillhör det informella civilsamhället är medborgardrivna initiativ i form av lösa nätverk och grupper som bedriver verksamhet utan att nödvändigtvis ha konstituerat sig. De som kan anses tillhöra det formella civilsamhället är de som har valt att konstituera sig i form av exempelvis ideell förening.

Det formella civilsamhället har kritiserats för att vara svårtillgängligt och att det finns barriärer för att kunna delta, exempelvis dyra medlemsavgifter och byråkratiskt språk. Forskning pekar på att det informella civilsamhället i större utsträckning har lättare att nå andra grupper i samhället, oftare har då de som är ideellt aktiva invandrarbakgrund och en lägre nivå av högst avslutande utbildning[3]. Förvaltningen ser därför ett värde i att stötta så väl det formella som det informella civilsamhället.

Då verksamheten de ideella aktörerna inom delningsekonomi bedriver vanligtvis även blir öppna mötesplatser ser förvaltningen att dessa är viktiga dels för att främja hållbar konsumtion, dels för att förstärka den sociala sammanhållningen och bygga socialt kapital.

Förväntad inverkan på invånarnas hälsa

Flera av de verksamheter som de ideella aktörerna bedriver kan ha en positiv inverkan på invånarnas hälsa genom att främja ökad rörelse. I enkätundersökningar som gjorts kring bland annat Fritidsbanken svarar 30 procent att de blivit mer fysiskt aktiva som ett resultat av sina lån på Fritidsbanken. I ytterligare en studie om Fritidsbanken svarade 54 procent att Fritidsbankens verksamhet har gjort att de rör sig mer. Detta är extra positivt då flera verksamheter är öppna för barn och unga vilka är mer stillasittande idag än någonsin.[4]

Bilaga

1. Sammanställning av den kommunala stödstrukturen för de ideella aktörerna inom delningsekonomi

[3] Medborgerligt engagemang i Sverige 1992-2019, Ersta Sköndal Bräcke Högskola, Red. Johan von Essen och Lars Svedberg, 2020
[4] Utvärdering av fritidsbanker, RISE, 2020

Ärendet

Den 24 mars 2021, § 16, gav nämnden förvaltningen i uppdrag att:

1. Utreda hur vi kan göra det enklare för ideella aktörer inom delningsekonomi att förstå vilket stöd de kan få från kommunen.

2. Tydligare beskriva under sidan Delningsekonomi på Göteborgs Stads hemsida vad nämnden för konsument- och medborgarservice kan hjälpa företag och ideella föreningar med inom givna ämne samt beskriva var gränsen går mellan konsument- och medborgarservice och Business Region Göteborg.

Beskrivning av ärendet

Den 24 mars 2021, § 16, gav nämnden för konsument- och medborgarservice förvaltningen två uppdrag om delningsekonomi:

1. att utreda hur vi kan göra det enklare för ideella aktörer inom delningsekonomi att förstå vilket stöd de kan få från kommunen.

2. att tydligare beskriva under sidan Delningsekonomi på Göteborgs Stads hemsida vad nämnden för konsument- och medborgarservice kan hjälpa företag och ideella föreningar med inom givna ämne samt beskriva var gränsen går mellan konsument- och medborgarservice och Business Region Göteborg.

Som förvaltningen bedömer det är delningsekonomin en bred fråga som spänner över förvaltnings- och bolagsgränser inom staden. Med tanke på att delningsekonomin varit ett nytt växande fenomen har förvaltningen under flera år tagit på sig en viss samordnande roll internt i staden, kopplat till uppdraget *att påverka göteborgssamhället mot hållbara konsumtionsmönster*. Det har handlat om att vara expert och kunskapsresurs till andra förvaltningar och bolag för att driva på hur staden på olika sätt skapar förutsättningar för cirkulär och delningsekonomi.

Förvaltningen har i första hand haft kontakt med, och i vissa fall samarbetat med, aktörer från civilsamhället och näringslivet inom delningsekonomin kopplat till uppdraget kring hållbar konsumtion, samt under de senaste tre åren även inom projektet och testbädden Sharing City Göteborg, som löpte ut den 31 augusti 2021.

Förvaltningens redovisning av uppdrag 1 och 2

Uppdrag 1: att utreda hur vi kan göra det enklare för ideella aktörer inom delningsekonomi att förstå vilket stöd de kan få från kommunen.

För att göra det enklare att förstå för ideella aktörer vilket stöd de kan få från kommunen har förvaltningen först behövt utreda vilket stöd som finns tillgängligt för dessa aktörer i dagsläget, något som hittills inte funnits tydligt formulerat.

Förvaltningen har tolkat ”stöd” som både strategiskt stöd och ekonomiskt stöd och har därmed kartlagt den stödstrukturen som finns inom Göteborgs Stad och som riktar sig till ideella aktörer inom delningsekonomi, dock har kartläggningen uteslutit den del av stödstrukturen som finns för kommunala bidrag, då förvaltningen anser att denna del är en del av uppdraget som gavs till stadsledningskontoret av kommunstyrelsen:

- Kommunstyrelsen 2021-04-21, § 319, i enlighet med ett yrkande om att stötta idéburna verksamheter inom delningsekonomi där *stadsledningskontoret får i uppdrag att undersöka vilka hinder som finns för idéburna aktörer inom delningsekonomi att vara verksamma och att kunna söka kommunala bidrag, EU-bidrag eller andra relevanta bidrag samt återkomma med förslag på åtgärder.*

Observera att förvaltningen inte likställt *ideella* aktörer med *idéburna* aktörer utan istället definierat ideella aktörer som människor som bedriver ideell verksamhet utan vinstintresse för ett gott allmännyttigt syfte. Idéburna aktörer är därmed ett bredare begrepp än ideella aktörer och inkluderar även ekonomiska föreningar. Detta är relevant i sammanhanget då stödstrukturen till stor del är utformad efter vilken organisationsform det gäller och inte vilken typ av verksamhet som bedrivs eller vilken typ av samhällsnytta som skapas.

Ekonomiska föreningar har vanligtvis tillgång till två stödstrukturer, dels den som riktar sig till sektorn civilsamhället (även kallat idéburen sektor) och stödstrukturen för entreprenörer och företag inom den privata sektorn, det så kallade företagsfrämjande systemet. Förvaltningen känner till ett fåtal aktörer som finns i Göteborg som bedriver delningstjänst med organisationsformen ekonomisk förening. De har mycket liknande behov som de ideella aktörerna men då uppdraget är formulerat med fokus på *ideella* aktörer och inte *idéburna* aktörer har ekonomiska föreningar utelämnats.

De ideella aktörerna

Aktörerna kan anses tillhöra både det informella och formella civilsamhället. De aktörer som tillhör det informella civilsamhället, det vill säga medborgardrivna initiativ i form av lösa nätverk och grupper som bedriver verksamhet utan att nödvändigtvis ha konstituerat sig, exempel på det är gratisbutiker. De som kan anses tillhöra det formella civilsamhället är de som har valt att konstituera sig i form av exempelvis ideell förening. Exempel på detta är Leksaksbiblioteket.

Idag finns det ett 30-tal aktörer som kan räknas som ideella aktörer verksamma inom delningsekonomi i Göteborg. Ett 20-tal av dessa driver en delningsverksamhet och ett 10-tal är organisationer som på olika sätt underlättar och samverkar med dessa aktörer eller bedriver viss verksamhet inom delningsekonomi i egen regi, exempelvis studieförbund, Naturskyddsföreningen och Hyresgästföreningen.

Gemensamt har de 20-tal aktörer som driver en delningsverksamhet att de når tusentals göteborgare och underlättar för hållbar konsumtion genom att erbjuda tjänster för att få tillgång till produkter och yta genom att låna, byta, dela, ge och få. Deras verksamhet bedrivs vanligtvis som ”öppen verksamhet” och blir därmed en öppen mötesplats. Verksamheterna är oftast gratis för de som deltar, eventuellt kan det finnas en mindre medlemsavgift.

Förvaltningen har de senaste åren varit i kontakt med dessa ideella aktörer och försökt få en tydligare bild över aktörernas behov och förutsättningar för att kunna verka i Göteborg. Förutom de aktiviteter som skett inom ramen för Sharing City Göteborg har även förvaltningen tagit initiativ till ett dialogforum, ett så kallat sakfrågeforum vid namn Medborgardrivna initiativ för hållbar konsumtion. Vid tre tillfällen under våren 2021 har tjänstepersoner från flera av Göteborgs Stads förvaltningar och bolag fört dialog med cirka 15 stycken representanter från civilsamhället samt vid ett tillfälle arrangerades en dialogträff mellan civilsamhällets representanter och lokala politiker från kommunstyrelsen och nämnder. Utöver detta har förvaltningen under 2020 även tagit initiativ till ett nätverk med stadens fastighetsägare kring cirkulära ytor och fastighetsnära delningstjänster.

Genom de aktiviteter som nämns ovan och i dialog med de ideella aktörerna har det blivit tydligt att de flesta aktörerna upplever dagens stödstruktur som svag. Förvaltningen har identifierat ett flertal utmaningar och behov som de ideella aktörerna uttrycker. I Bilaga 1 finns en sammanställning av aktörernas uttryckta behov och en beskrivning för stödstrukturen inom följande områden: finansiering, lokaler, samverkan och partnerskap, verksamhetsutveckling, marknadsföring och återbruk samt medborgarengagemang. Behovsanalysen har gjorts som en följd av arbetet inom Sharing City Göteborg och sakfrågeforum Medborgardrivna initiativ för hållbar konsumtion. Delar som kan anses ingå i stadsledningskontorets uppdrag så som föreningsbidrag och lokalbidrag har utelämnats i sammanställningen.

Sammanfattning stödstruktur

I relation till de ideella aktörernas uttryckta behov bedömer förvaltningen att dagens stödstruktur för dessa aktörer är svag. Ingen förvaltning eller bolag har ett enskilt uttalat uppdrag att stötta ideella aktörer inom delningsekonomi. Det är inte heller någon förvaltning eller bolag som har ett uttalat uppdrag att stötta ideell verksamhet inom området ekologisk hållbarhet där exempelvis delningsekonomi och cirkulär ekonomi skulle kunna inkluderas. Därför är det komplext att utreda den nuvarande stödstrukturen för dessa ideella aktörer. I likhet med andra ideella aktörer som inte kan anses tillhöra idrott, kultur eller socialt arbete samt funktionsrätt så är stödstrukturen mer informell och upp till varje förvaltning och bolag att hantera. I tillägg är flera av de ideella aktörerna en del av det informella civilsamhället och agerar som mer lösa nätverk och grupper. Stödstrukturen är uppbyggd efter vilken formell organisationsform aktören har och för de utan en formell organisation kan det vara mycket svårt att ta del av stödstrukturen.

Befintligt stöd för ideella aktörer inom delningsekonomi

Alla ideella föreningar och även andra ideella sammanslutningar, exempelvis nätverk och grupper, kan vända sig till någon av kommunens föreningsstöd för rådgivning och hjälp med det som rör deras verksamhet. Varje socialförvaltning arbetar med att stödja det lokala föreningslivet och medborgarengagemang på olika sätt inom sitt stadsområde. Se sidan Kontakt föreningsstöd (goteborg.se).

Som nämnts tidigare, och i Bilaga 1, är dock stödstrukturen starkare för de med en formell organisation och de som kan inkluderas inom kultur, idrott, socialt arbete och funktionsrätt.

Vid behov av lokal kan de ideella aktörerna vända sig till idrotts- och föreningsförvaltningen för att få stöd och hjälp att bedöma om de godkänns och kan ingå i stadens hyresmodell, se sidan Hyresmodell för kultur- och föreningslivet (goteborg.se). Dock krävs att aktörerna uppfyller de grundläggande kraven i *Göteborgs Stads riktlinjer för föreningsbidrag till civilsamhället* samt att de uppfyller kriterierna från en av de bidragsgivande förvaltningarna. Om aktörerna inte kan nyttja hyresmodellen får de vända sig till enskilda förvaltningar och bolag som äger eller förvaltar fastigheter.

Vad gäller samverkan och ekonomiskt stöd exempelvis via idéburet offentligt partnerskap (IOP) som en del av samverkan får de ideella aktörerna vända sig till enskilda förvaltningar och bolag som får göra en bedömning om förfrågan passar in i deras uppdrag. Vid stöd kring formen idéburet offentligt partnerskap kan aktörerna vända sig till socialförvaltning Centrum och teamet för samverkan med civilsamhället som även hänvisar till sidan: Idéburet offentligt partnerskap (IOP) - Göteborgs Stad (goteborg.se)

När aktörer vill nå ut till medborgare får aktörerna kontakta enskilda förvaltningar och bolag som äger kommunikationskanaler och arrangerar olika event. För att exponeras på smartakartan.se kan aktörerna kontakta föreningen Kollaborativ Ekonomi Sverige via Smarta Kartan.

Vad gäller verksamhetsutveckling känner förvaltningen inte till något kommunalt bolag eller förvaltning som erbjuder detta till ideella aktörer. Detsamma gäller möjligheten att komma i kontakt med medborgare som är potentiella volontärer.

Då det inte finns någon gemensam infrastruktur för återbruk av material och saker via kommunen får aktörerna vända sig till enskilda bolag och förvaltningar som äger materialet och sakerna. Vid behov kan aktörerna kontakta förvaltningen kretslopp- och vatten för juridisk vägledning och få information vad som gäller för kommunen och dess möjlighet att skänka saker och material till ideella aktörer. Se sidan Förebygg avfall i Göteborgs Stad (goteborg.se).

Sammanfattningsvis går det att konstatera att stödstrukturen för de ideella aktörerna kräver en mycket god kunskap och förståelse om fördelningen av uppdrag och lokala mål inom Göteborgs Stad.

Hur kan vi öka förståelsen för det stöd som finns?

Förvaltningen deltar idag i flera sammanhang för att utveckla samverkan med civilsamhället, bland annat utvärderingen av Överenskommelsen och Civilsamhällekollegiet som drivs av socialförvaltningen Centrum för att på detta sätt göra det mer förståeligt vilket stöd som finns och saknas för civilsamhället.

Förvaltningen kommer att inom ramen för sakfrågeforum *Medborgardrivna initiativ för hållbar konsumtion*, som förvaltningen tagit initiativ till tillsammans med kansli Got United – Överenskommelsen Göteborg, upprätta en fokusgrupp med representanter av ideella aktörer inom delningsekonomi för att gemensamt ta fram konkreta aktiviteter för att göra stödstrukturen förståelig för dessa aktörer. Dock vill förvaltningen invänta stadsledningskontorets redogörelse av sitt uppdrag kring kommunala bidrag, då stadsledningskontoret är en relevant part att inkludera i arbetet med fokusgruppen.

Uppdrag 2: att tydligare beskriva under sidan Delningsekonomi på Göteborgs Stads hemsida vad nämnden för konsument- och medborgarservice kan hjälpa företag och ideella föreningar med inom givna ämne samt beskriva var gränsen går mellan konsument- och medborgarservice och Business Region Göteborg.

Förvaltningen har fört samtal med Business Region Göteborg (BRG) om var gränsen går för respektive parts roll och mandat att stötta ideella aktörer samt företag. Det är tydligt att Business Region Göteborg inte har i uppdrag att stötta ideella aktörer utan riktar sig i första hand till företag där även de aktörerna med organisationsform ekonomisk förening kan inkluderas. Business Region Göteborg har i sitt arbete med att implementera Agenda 2030 i sin verksamhet haft fokus på cirkulära affärsmodeller bland annat har ett företagserbjudande tagits fram tillsammans med CSR Västsverige, vid namn Hållbarhetshjulet. Hållbarjetshjulet riktar sig till företag som vill arbeta strategiskt med hållbarhet för att öka sin affärsnytta. I tillägg finns en särskild satsning kring cirkulär ekonomi och delningsekonomi, riktad mot handel- och besöksnäringen som en del i återstarten av Göteborg efter pandemin.

Business Region Göteborg hänvisar till huvudfliken på goteborg.se även för företag inom delningsekonomi: https://goteborg.se/wps/portal/start/foretag

Sedan 1 oktober 2021 finns följande text på sidan ”Delningsekonomi”:

Vill ni ha hjälp, tips och råd kring att starta och driva företag inom delningsekonomi? Läs då mer på sidan Hjälp och tips när du startar företag för att hitta rätt organisation som kan hjälpa er vidare.

Vill ni som förening eller grupp/nätverk inom civilsamhället exempelvis samverka med Göteborgs Stad, få information kring föreningsbidrag med mera kontakta då något av Göteborgs Stad Föreningsstöd som kan lotsa er vidare och berätta om de stöd som finns för civilsamhället.

Vill ni som företag, förening eller grupp/nätverk ha mer information om den lokala delningsekonomin i Göteborg exempelvis marknadsundersökningar och tidigare projekt hör av er till förvaltningen konsument- och medborgarservice och till enheten hållbar konsumtion och privatekonomi via hallbarkonsumtion@kom.goteborg.se

Konsument- och medborgarservice har ett samarbete med den ideella föreningen Kollaborativ Ekonomi Sverige kring Smarta Kartan Göteborg. Smarta Kartan är en webbsida och en digital karta som visar verksamheter där boende och besökare kan hyra, dela, byta, låna, ge och få. Om ni bedriver en verksamhet inom delningsekonomi så kan ni, om Smarta Kartans kriterier godkänner, exponeras på smartakartan.se För att läggas till på Smarta Kartan Göteborg, kontakta goteborg@smartakartan.se

Konsument- och medborgarservice har tagit initiativ till ett dialogforum, ett så kallat sakfrågeforum som heter Medborgardrivna initiativ för hållbar konsumtion. Här träffas representanter från civilsamhället och tjänstepersoner från flera kommunala förvaltningar och bolag med syftet: Att identifiera hinder och utveckla lösningar för uppskalning, replikation och långsiktighet av medborgardrivna initiativ, för att det ska vara enkelt att leva och konsumera hållbart i Göteborg. Vill du veta mer om detta sakfrågeforum kontakta hallbarkonsumtion@kom.goteborg.se

I och med att testbädden Sharing City Göteborg formellt avslutats erbjuder förvaltningen inte längre ett specifikt stöd till företag inom delningsekonomi, varav förvaltningen därför endast hänvisar vidare till sidan *Hjälp och tips när du startar företag*, som ger en översikt över det företagsfrämjande systemet i Göteborg.

Detsamma gäller för stöd till ideella aktörer varav förvaltningen hänvisar vidare till Göteborgs Stads föreningsstöd. Förvaltningen har för närvarande främst en roll som kommunikatör kring delningsekonomi där vi kan sprida kunskap om de projekt och aktiviteter som funnits och finns lokalt. I samband med testbädd Sharing City Göteborg hade förvaltningen kapacitet att agera även som möjliggörare exempelvis genom att lotsa aktörer inom delningsekonomi, stötta andra förvaltningar och bolag och ingå partnerskap med andra förvaltningar och bolag för att främja delningsekonomi samt samarbete med företag och ideella aktörer.

Just nu pågår en större omvandling av strukturen av goteborg.se och sidorna som berör hållbar konsumtion och livsstil. Förvaltningen kommer i den processen se över informationen om delningsekonomi ytterligare och justera texten löpande med aktuell information med hänsyn till stadsledningskontorets uppdrag och resultatet från fokusgruppen (uppdrag 1).

Under våren 2021 antogs stadens nya miljö- och klimatprogram där konsument- och medborgarservice fått i uppdrag att samordna en av strategierna: ”Vi skapar förutsättningar att leva hållbart”. Uppdraget som samordningsansvarig innebär att förvaltningen ska driva och samordna sin strategi genom att säkerställa framdrift av arbetet med strategin, bidra till mervärden i existerande uppdrag, driva på utvecklingen av nya arbetssätt och samordna framtagandet av nya åtgärder och aktiviteter. Det är viktigt att betona att förvaltningens fokus därmed inte är att genomföra aktiviteter på egen hand, utan driva på och samordna andra aktörer såväl inom staden som extern samverkan med näringsliv, akademi och civilsamhälle. Hur förvaltningen konkret ska ta sig an arbetet utformas under hösten, men redan nu kan sägas att cirkulär- och delningsekonomi blir

viktiga delstrategier in i arbetet med att driva på utvecklingen av förutsättningarna att leva hållbart i Göteborg.

I tillägg är förvaltningen ansvarig part för flertalet av de mål som berör den privata konsumtionen inom Göteborgs Stads avfallsplan 2021–2030. Där förvaltningen kommer genom åtgärder bidra till måluppfyllelse. Hur förvaltningen konkret ska ta sig an arbetet utformas under hösten, men redan nu kan sägas att cirkulär- och delningsekonomi blir viktiga delstrategier.

Lotta Sjöberg

Förvaltningsdirektör

Karim Zendegani

Avdelningschef Utveckling och analys

Niclas Bengtsson

Avdelningschef Utveckling och analys

BILAGA 1

Sammanställning av den kommunala stödstrukturen för de ideella aktörerna inom delningsekonomi

Sammanställningen är delvis baserad på de dialoger som skett inom testbädd Sharing City Göteborg och inom sakfrågeforum *Medborgardrivna initiativ för hållbar konsumtion,* samt i dialog med andra förvaltningar och bolag. Sammanställningen beskriver kortfattat de utryckta behoven från de ideella aktörerna förvaltningen haft kontakt med och en beskrivning av hur stödstrukturen ser ut idag för följande områden: finansiering, lokaler, samverkan och partnerskap, verksamhetsutveckling, marknadsföring, återbruk och medborgarengagemang. Delar som kan anses ingå i Stadsledningskontorets uppdrag så som föreningsbidrag och lokalbidrag har utelämnats i sammanställningen.

Sammanställningen ska dock inte ses som helt täckande då det troligtvis finns aktiviteter som förvaltningen inte har kännedom om i nuläget.

Finansiering

Behov: De ideella aktörerna uttrycker framförallt behov av finansiering för lokalhyra och personalkostnader för bemanning. De är därför främst i behov av kontinuerligt verksamhetsstöd. Aktörerna beskriver det som enklare att finna medel för projekt eller utveckling än kontinuerligt stöd, dock är dessa projektmedel ofta kortsiktiga och kräver mycket administration i form av rapportering.

Stödstrukturen: En del av den ekonomiska stödstrukturen består av bidrag, framförallt så kallade föreningsbidrag. Inom Göteborgs Stad fördelar Idrotts- och föreningsförvaltningen, Kulturförvaltningen och de fyra socialförvaltningarna: Nordost, Centrum, Sydväst och Hisingen samt Stadsledningskontoret dessa föreningsbidrag. Bidragen regleras av flertalet styrande dokument så som: Göteborgs Stads riktlinje för föreningsbidrag till civilsamhället (grundläggande kriterier). Utöver denna riktlinje har varje enskild nämnd egna kriterier efter deras uppdrag och målgrupper. Bidrag kan vara generella eller selektiva.

Kommunstyrelsen har under våren 2021 tilldelat Stadsledningskontoret ett uppdrag att se över delar av den ekonomiska stödstrukturen (bidrag) gällande idéburna aktörer inom delningsekonomi:

Kommunstyrelsen den 210421, § 319, i enlighet med ett **Yrkande om att stötta idéburna verksamheter inom delningsekonomi** där *Stadsledningskontoret får i uppdrag att undersöka vilka hinder som finns för idéburna aktörer inom delningsekonomi att vara verksamma och att kunna söka kommunala bidrag, EU-bidrag eller andra relevanta bidrag samt återkomma med förslag på åtgärder.*

Uppdraget har inte redovisats än förvaltningen gör en bedömning att uppdraget är relevant för förvaltningens uppdrag att kunna utreda *”hur vi kan göra det enklare för ideella aktörer inom delningsekonomi att förstå vilket stöd de kan få från kommunen”* och kommer inkludera Stadsledningskontorets redovisning i kommande insatser, se uppdrag 2.

Det finns ett fåtal exempel där de ideella aktörerna har fått ekonomiskt stöd via Göteborgs Stad på andra sätt än via föreningsbidrag. Detta stöd sker i samverkan mellan aktör och en eller flera förvaltningar eller bolag. En form för en formaliserad samverkan är Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP).

Aktörerna kan ingå ett IOP med en eller flera förvaltningar och/eller bolag kring ett gemensamt syfte och mål, där de som ingår har kommit till slutsatsen att ingen av dem självständigt löser den utmaning det handlar om. IOP är en modell av partnerskap som kan användas när varken traditionellt föreningsbidrag eller upphandling är lämpligt. Ett IOP sträcker sig vanligtvis mellan två till tre år och ska alltid godkännas av berörd nämnd eller styrelse. De som ingår i IOP:et bidrar vanligtvis med olika resurser och det kan vara i form av ekonomiskt stöd. Exempel på detta är det IOP som förvaltningen 2016 ingick med föreningen Kollaborativ Ekonomi Sverige (tidigare Göteborg) i samband med framtagandet av Smarta Kartan, som finansierades via kommunala så kallade ”miljöstimulansmedel” 2016. Ett annat exempel är IOP mellan Fokus förening, Skandia Fastigheter, stadsdelarna Askim-Frölunda-Högsbo och Västra Göteborg kring drift och utveckling av Fritidsbanken Frölunda Torg. Förvaltningen gör bedömningen att detta främst är en samverkansform för de ideella aktörer som tillhör det formella civilsamhället och som har bildat en formell organisation. För stöd i framtagandet av ett IOP kan förvaltningar, bolag och ideella aktörer vända sig till socialförvaltningen Centrum och teamet för samverkan med civilsamhället.

När det gäller samverkan och ekonomiskt stöd mellan Göteborgs Stad och det informella civilsamhället så som lösare nätverk och grupper av medborgare, så har förvaltningen endast kännedom om en socialförvaltning, socialförvaltningen Sydväst, som har en metod för detta. Socialförvaltningen ingår samarbete med medborgare som bor i stadsområdet, exempelvis en grupp föräldrar som vill arrangera en aktivitet eller projekt. Utöver denna metod finns exempel där allmännyttan låter grupper eller nätverk hyra eller låna lokal, trots att de inte är en formell organisation.

Göteborgs Stad kan anses indirekt ekonomiskt stötta det informella civilsamhället genom att ge bidrag till etablerade formella organisationer som i sin tur har i uppdrag att stötta informella insatser och medborgarengagemang. I dagsläget känner förvaltningen inte till någon ideell aktör inom delningsekonomi som får ekonomiskt stöd från en etablerad organisation ex. ett studieförbund, se rubriken Lokaler för detaljerad information.

Utöver nämnda metoder kan även Göteborgs Stad ingå samverkansprojekt med aktörerna och söka externa medel. Dessa medel är främst riktade till innovation och utveckling ej för att driva ordinarie verksamhet. Ett exempel på detta är testbädd Sharing City Göteborg, där flera aktörer ingick och fick därmed tillgång till statliga medel för utveckling.

Lokaler

Behov: Aktörerna har vid ett flertal tillfällen uttryckt ett stort och för vissa ett akut behov av tillgång till verksamhetsanpassade lokaler med låg eller ingen hyra. Det är främst butikslokaler eller verkstadsliknande lokaler som efterfrågas. Flera uttrycker en önskan om lokaler i mer centrala lägen, då dessa har fördel av att kunna nå ett befintligt flöde av människor och därmed kan bli en levande mötesplats för olika delar av befolkningen där olika grupper träffas. Aktörerna beskriver att det är enklare att hitta lokaler i

ytterområden, dock är det vanligtvis källarlokaler eller lokaler som är dolda vilket försvårar verksamhetens möjlighet att synas och nå ut. Beroende på verksamhet så varierar behov av storleksyta från ett fåtal kvadratmeter till några hundra kvadratmeter. Verksamheten har ofta behov av en permanent plats och lager då kärnverksamheten bygger på utlåning av prylar, reparation och återbruk och insamling/utdelning av delar, mat och prylar.

Aktörerna hyr eller lånar idag lokal via allmännyttan eller privata fastighetsägare. I vissa fall sker samverkan med annan aktör och då samnyttjar aktörerna lokal med andra. Det är inte ovanligt att det är kortsiktiga hyreskontrakt exempelvis från år till år, något aktörerna uttrycker som problematiskt och som försvårar deras långsiktighet och planering. Tidigare har några av aktörerna varit hyresgäst via ett studieförbund, dock har studieförbundens kriterier för folkbildning blivit striktare. Detta har resulterat i att de som haft lokal via studieförbund har fått lämna lokalen eller fått ta över kontraktet från studieförbundet.

Stödstrukturen: Flera förvaltningar och bolag kan hyra ut och låna ut lokal till civilsamhället. Inom Göteborgs Stad ansvarar Idrott- och föreningsförvaltningen för en lokalförmedling och den så kallade *Hyresmodellen* som kommunala förvaltningar och bolag kan ansluta sig till.

Idrott- och föreningsförvaltningen beskriver hyresmodellen på följande sätt:

Göteborgs Stads hyresmodell innebär att kultur- och föreningslokaler som ägs av kommunala fastighetsägare och som hyrs på hyresavtal (långtid) ska hyras ut med en subventionerad hyra. Modellen ska göra det enklare för kultur- och föreningslivet att få tillgång till en lokal och till en kostnad som inte ändras över tid. Syftet är också att skapa likvärdighet i Göteborgs Stads uthyrning av lokaler.

Idag ingår cirka 200 lokaler i hyresmodellen. Det är framförallt ateljéer, verksamhetslokaler för kultur och teater, kontor/kanslier, verksamhetslokaler för idrott och samlingslokaler. Dessa lokaler ägs och förvaltas av: Higab, Fastighetskontoret, Lokalförvaltningen och Idrotts- och föreningsförvaltningen.

För att få hyra de subventionerade lokalerna krävs det att aktörerna uppfyller de grundläggande kraven i *Göteborgs Stads riktlinjer för föreningsbidrag till civilsamhället* samt att de uppfyller kriterierna från en av de bidragsgivande förvaltningarna:

- grundläggande kriterier för stöd till föreningar inom idrott och fritid (Idrotts-och föreningsförvaltningen), eller
- kriterier för förenings- och organisationsstöd till inom funktionshinderområdet (Förenings och organisationsstöd inom funktionshinderområdet), eller
- kriterier för föreningsbidrag till organisationer inom socialt arbete (Socialförvaltningen Centrum, Samverkan med civilsamhället), eller
- grundläggande kriterier för lokalt stöd (Socialförvaltningarna Centrum, Sydväst, Nordost och Hisingen), eller
- kriterier för kulturstöd (Kulturförvaltningen)

En aktör som inte uppfyller kriterierna kan hyra en lokal av Göteborgs Stad men då för marknadsmässig hyra och direkt av fastighetsägaren. Lokalförmedlingen på idrotts- och

föreningsförvaltningen kan förmedla både lokaler som är med i och utanför hyresmodellen. Se sidan Hyresmodell för kultur- och föreningslivet (goteborg.se).

Baserat på aktörernas verksamhet gör förvaltningen en bedömning att det är mycket osannolikt att det är mycket osannolikt att någon av de ideella aktörerna skulle kunna hyra en lokal via Hyresmodellen. Idag finns ingen förmedling som samlar alla de lokaler som inte ingår i Hyresmodellen utan aktören får vända sig till enskilda bolag eller förvaltningar för information om lediga lokaler.

Förvaltningen anser att lokalbidraget som är ett föreningsbidrag faller inom ramen för Stadsledningskontorets uppdrag och har i denna redovisning uteslutits.

I dialog med det kommunala bolaget Älvstranden Utveckling AB och inom ramen för Sharing City Göteborg som en del i utvecklingen av Masthuggskajen har följande hinder kring lokaler för civilsamhället identifierats. Utdrag ur Älvstrandens Utvecklings slutrapport *Platsutveckling för ett levande gatuplan på Masthuggskajen (2021)*:

Lågbetalande verksamheter
Generellt sett har verksamheter som fokuserar på social och miljömässig nytta en begränsad betalningsförmåga, vare sig de bedrivs kommersiellt eller ideellt. De kommunala fastighetsbolagen råder under kommunallagen, vilket innebär att stöd inte får ges till en enskild näringsidkare i form av subventionerad hyra, det vill säga en hyresnivå som ligger under det som marknaden är villig att betala för motsvarande lokal. De privata fastighetsbolagen har ett annat juridiskt utrymme, men har köpt marken till ett marknadspris och byggt sina projektkalkyler på marknadshyror. En hyresnivå under den marknadsmässiga bygger således helt och hållet på respektive fastighetsägares vilja och möjlighet att acceptera lägre hyresintäkter till förmån för andra värden, även om detta får negativa effekter på fastighetsvärdet.

Möjligheten att rakt upp och ned erbjuda billiga lokaler i centrala områden är därmed mycket begränsad.

Delningsekonomi och frivillig skattskyldighet för moms
Frivillig skattskyldighet för moms vid lokaluthyrning är ett system som kan ge fastighetsägare möjlighet att lyfta moms för såväl drifts-, underhålls- och investeringskostnader i sina fastigheter. För att detta ska vara aktuellt krävs bland annat att lokalen hyrs ut till momspliktiga hyresgäster samt att användningen av lokalen är stadigvarande.

Skatteverket tolkar idag skattelagstiftningen på ett sådant sätt att en lokal som delas över tid, det vill säga när flera verksamheter använder samma yta fast vid olika tidpunkter innebär, inte ses som stadigvarande användning. Den tänka noden skulle alltså innebära att en framtida fastighetsägare förlorar rätten att dra av en procentuell del av momsen kopplad till lokalen och fastigheten.

Likaså påverkar olika former av verksamheter avdragsrätten till moms. Både Studiefrämjandet och de flesta delningsinitiativ som projektet kommit i kontakt med är momsfria verksamheter. Uthyrning till denna typ av verksamhet gör att lokalen blir ”omomsad” och ingen moms får dras av.

Momsgraden på en lokal påverkar i sin tur momsgraden på hela fastigheten. Får fastighetsägaren inte dra av moms blir kostnaderna 25% högre. Det stora problemet uppstår när någon form av investering behöver göras som är hänförlig till hela byggnaden, som till exempel att byta tak, då det kan handla om momsbelopp på tiotals miljoner kronor.

Särskilt påtagligt blir detta i nyproducerade byggnader, så som på Masthuggskajen, där investeringen är som störst.

Samverkan och partnerskap

Behov: Aktörerna uttrycker en önskan om ett långsiktigt och strukturerat samarbete med Göteborgs Stad. Aktörer som förvaltningen har fört dialog med upplever att det är svårt att hitta rätt inom Göteborgs Stad och upplever att de inte hör hemma hos någon specifik förvaltning. Flera uttrycker även att IOP kan vara en bra samverkansform men att den kan också vara byråkratiskt krävande och ur aktörernas perspektiv inte är särskilt långsiktig, då det vanligtvis gäller 2-3 år.

Stödstrukturen:

I samband med omorganiseringen av Göteborgs Stad reviderades flertalet nämnders reglemente. Varav 11 nämnder fick följande skrivelse som en del av sitt reglemente:

Nämnden ska utifrån sitt verksamhetsansvar vara en aktiv part när det gäller insatser inom kommungemensamma frågor som trygghetsarbete, folkhälsoarbete, sociala erfarenheter i samhällsplaneringen samt samverkan med civilsamhället. Nämnden ska i sin organisation skapa förutsättningar för samverkan på stadsområdesnivå med andra verksamheter i staden.

Nämnderna är: Funktionsstödsnämnden, Äldre samt vård omsorgsnämnden, Idrott och föreningsnämnden, socialnämnderna (4 st), Grundskolenämnden, konsument- och medborgarservice, Miljö och klimatnämnden och Kulturnämnden. Varav Idrott- och föreningsnämnden och socialnämnderna har det samordnande uppdraget för samverkan med civilsamhället.

Vad vi känner till finns det inte en beskrivning om hur samverkan sker mellan civilsamhällets aktörer och förvaltningarna ovan. Samverkan tycks ske på många olika sätt och ta sig olika form beroende på konstellation och syfte. Som tidigare nämnts under rubriken *Finansiering*, är IOP en form för samverkan och vi känner endast till ett fåtal sådana samarbeten mellan Göteborgs Stad och ideella aktörer inom delningsekonomi.

Sedan 2012 finns en avsiktsförklaring *Överenskommelse om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer* vars vision lyder: *Göteborg är en stad där invånarna engagerar sig och där engagemanget tas tillvara.*

Överenskommelsen mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer syftar till att stärka förutsättningar, dels för samverkan mellan staden och civilsamhällets organisationer, dels för enskilda göteborgare att medverka i den demokratiska processen och finna konkreta uttryck för sitt samhällsengagemang.

På följande sätt definieras civilsamhället i Överenskommelsen:

Begreppet det civila samhället används i betydelsen av en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen. Inom det civila samhället verkar bland annat ideella föreningar, stiftelser och registrerade trossamfund, men även nätverk, tillfälliga sammanslutningar och andra aktörer.

För att följa och hålla samman arbetet med Överenskommelsen tillsattes kansli Got United. Inom ramen för Got United kan aktörerna föra dialog med Göteborgs Stad exempelvis genom att delta eller ta initiativ till sakfrågeforum. Kansliet har idag ingen personal och dess verksamhet är vilande och under utvärdering.

I dialog med flera förvaltningar och bolag har det framkommit att det idag är utmanande att samverka med det informella civilsamhället eftersom det då saknas juridiska personer men även lämpliga verktyg och metoder. Dock kan beslutet kring Överenskommelsen tolkas som att alla förvaltningar och bolag ska samverka med hela civilsamhället och där flera nämnder i tillägg fått uppdaterade skrivelser i sitt reglemente att vara en aktiv part både för att skapa förutsättningar och bedriva samverkan med civilsamhället (se föregående sida).

Vid önskan om samverkan får aktörerna vända sig till enskilda förvaltningar och bolag. Alternativt kan aktörerna vända sig till de föreningsstöd som finns som kan lotsa vidare och ge råd och tips. Se sidan Kontakt föreningsstöd (goteborg.se).

Verksamhetsutveckling

Behov: Aktörerna uttrycker ett behov av strategiskt stöd i att arbeta fram fungerande verksamhetsmodeller och de vill lära sig olika utvecklingsmetoder. Delningsekonomi är ett relativt nytt fenomen som kräver utveckling och test. De har även uttryckt behov av stöd att bilda ideell förening.

Stödstrukturen: Förvaltningen känner inte till något kommunalt stöd för verksamhetsutveckling. Genom testbädden Sharing City Göteborg erbjöds aktörerna stöd i affärsutveckling och rådgivning av Coompanion Göteborgsregionen och forskare från Göteborgs universitet, samt en grundläggande utbildning i användardriven innovation (tjänstedesign) av förvaltningens medarbetare.

Ekonomiska föreningar, kan som nämnts tidigare, anses ingå i de stödinsatser som inkluderas i det företagsfrämjande systemet. Därför kan dessa aktörer potentiellt vända sig till det kommunala bolaget Business Region Göteborg (BRG) för rådgivning och affärsutveckling, se uppdrag 2. Något motsvarande stöd för ideella aktörer inom delningsekonomi har vi inte identifierat.

Göteborgs Stad har tidigare via Social Resursförvaltning erbjudit utbildningar i att bilda förening. Detta är inte något som kommunen erbjuder idag utan hänvisar till andra organisationer i civilsamhället som erbjuder detta. Huruvida just ideella aktörer inom delningsekonomi anses godkända deltagare är för förvaltningen oklart. Förvaltningen har viss kännedom om att studieförbund erbjuder dessa utbildningar både till de aktörer som har ett formellt samarbete med studieförbundet eller som inte har det men då kan aktören gå kursen gratis eller mot en kostnad. Få av de ideella aktörerna har idag ett formellt samarbete med ett studieförbund då deras ordinarie verksamhet oftast inte klassificeras som stödberättigad verksamhet enligt Folkbildningsrådets kriterier för folkbildningsverksamhet.

Marknadsföring

Behov: Aktörerna vill i samarbete med Göteborgs Stad nå ut till fler medborgare, för att öka kännedomen om deras verksamhet och att fler kan delta och praktisera hållbarhet (beteendeförändring). Aktörerna upplever att det finns en okunskap och rädsla inom

kommunen, där Göteborgs Stad är osäkra i vilken grad och hur de kan stötta att marknadsföra deras verksamhet.

Stödstrukturen: Ett kommunikativt stöd som Göteborgs Stad kan erbjuda aktörerna är att exponeras på smartakartan.se via konsument- och medborgarservice samarbete med föreningen Kollaborativ Ekonomi Sverige. Samtliga aktörer finns idag på Smarta Kartan. Utöver detta finns det exempel på när enskilda aktörer har fått stöd av exempelvis allmännyttan att marknadsföra sig på lokala event.

Återbruk

Behov: Flera av aktörernas verksamhet grundar sig i återbruk, återanvändning och reparation av exempelvis ljudutrustning, cyklar, mat, möbler med mera. Aktörerna har kontaktat flera förvaltningar och bolag för att ta vara på uttjänt och outnyttjade saker och material. De upplever det svårt att få tillgång till större volymer och att det råder en okunskap inom Göteborgs Stad om och hur de kan skänka vidare till ideella aktörer.

Stödstrukturen: Idag finns det inget system eller en gemensam infrastruktur inom Göteborgs Stad för att skänka vidare material och saker till civilsamhället. Inom Göteborgs Stad finns ett internt system, Tage, där material och saker cirkulerar internt. Tage drivs idag av det kommunala bolaget Göteborgs Stads Leasing AB. Aktörerna får därför kontakta enskilda förvaltningar och bolag. Vid behov kan aktörerna kontakta förvaltningen kretslopp- och vatten för juridisk vägledning för vad som gäller för kommunen och dess möjlighet att skänka saker och material till ideella aktörer. Se sidan Förebygg avfall i Göteborgs Stad (goteborg.se).

Medborgarengagemang

Behov: Flera av aktörerna är i behov av frivilliga krafter och volontärer för att bedriva sin verksamhet.

Stödstrukturen: Göteborgs Stad erbjuder idag ingen infrastruktur för aktörerna att komma i kontakt med andra medborgare som vill engagera sig ideellt. Det finns exempel i Sverige där kommunen samverkar med en aktör, exempelvis Volontärbyrån, som matchar föreningar med engagerade medborgare via en plattform. Förvaltningen har kännedom om att Socialförvaltningen Centrum har haft kontakt med Volontärbyrån och konsument- och medborgarservice är med i en projektansökan tillsammans med en ideell lokal aktör, Civille, för att ta fram en digital plattform för att underlätta medborgarengagemang.